

Súd: Krajský súd Nitra
Spisová značka: 12Co/48/2021
Identifikačné číslo súdneho spisu: 4120203091
Dátum vydania rozhodnutia: 21. 09. 2021
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Denisa Šaligová
ECLI: ECLI:SK:KSNR:2021:4120203091.2

Uznesenie

Krajský súd v Nitre v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Denisy Šaligovej a sudkýň JUDr. Sone Zmekovej a JUDr. Renáty Pátrovičovej v spore žalobkyne: V. N., nar. XX.XX.XXXX, bytom XXX XX U. B. XX, proti žalovanej: B. N., nar. XX.XX.XXXX, bytom XXX XX L. K. XX, o zaplatenie sumy 3.400 eur s príslušenstvom, o odvolaní žalobkyne proti uzneseniu Okresného súdu Nitra č. k. 12C/23/2020-24 zo dňa 29.09.2020 v spojení s opravným uznesením č. k. 12C/23/2020-37 zo dňa 19.04.2021 takto

rozhodol:

Odvolací súd uznesenie súdu prvej inštancie **p o t v r d z u j e .**

Žalovanej voči žalobkyni nárok na náhradu trov odvolacieho konania nepriznáva.

o d ô v o d n e n i e :

1. Súd prvej inštancie napadnutým uznesením konanie zastavil a žalovanej voči žalobkyni náhradu trov konania nepriznal. Svoje rozhodnutie odôvodnil s odkazom na ustanovenie § 3, § 5 ods. 1, § 6 ods. 1 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“). V odôvodnení rozhodnutia uviedol, že žalobkyňa sa žalobou doručenou súdu dňa 05.03.2020 domáhala od žalovanej zaplatenia sumy 3.400 eur s príslušenstvom titulom pôžičky. Okresný súd Nitra vo veci vydal dňa 09.07.2020 platobný rozkaz, proti ktorému podala žalovaná v zákonnej lehote odpor s odôvodnením, že žalobkyňa jej poskytla finančnú pôžičku vo výške 3.500 eur, žalobkyni uhradila sumu 350 eur, pričom si na riešenie sporu zo zmluvy o pôžičke dohodli rozhodcovské konanie. Žalobkyňa k podanému odporu uviedla, že si nedohodli rozhodcovské konanie, nemali na to dôvod, pretože žalovaná ju uistila, že v dohodnutom termíne jej peniaze vráti.

2. Súd sa v prvom rade musel vysporiadať s námietkou žalovanej, či je alebo nie je daná právomoc rozhodcovského súdu. Námietku žalovaná uplatnila včas pri prvom procesnom úkone, ktorý jej patril, v podanom odpore. Súd dospel k záveru, že by sa spor mal prejednať a rozhodnúť v rozhodcovskom konaní. Žalovaná poukazovala na znenie a text Uznania dlhu zo dňa XX.XX.XXXX, ktorý obsahuje ustanovenie v znení, že zmluvné strany sa dohodli, že všetky spory, ktoré vzniknú zo zmluvy o pôžičke budú riešené rozhodcom, a to spoločnosťou D. B. P., P.D.G., so sídlom S. XX, Q.. Uvedené súd vyhodnotil ako platne uzatvorenú rozhodcovskú doložku, vyhodnotil ju ako platný právny úkon, pretože bola uzatvorená v písomnej forme a je podpísaná oboma zmluvnými stranami. Keďže písomná forma ako obligatórna náležitosť v zmysle § 4 zákona č. 244/2002 Z. z. o rozhodcovskom konaní bola dodržaná, prihliadol súd na námietku žalovanej a dospel k záveru, že tento spor by mal byť predmetom rozhodcovského konania, keďže patrí do právomoci rozhodcovského súdu a z uvedeného dôvodu konanie zastavil.

3. O nároku na náhradu trov konania súd rozhodol podľa § 256 ods. 1 CSP tak, že zastavenie konania procesne zavinila žalobkyňa. Žalovanej žiadne trovy konania nevznikli, preto jej ich nepriznal.

4. Opravným uznesením č. k. 12C/23/2020-37 zo dňa 19.04.2021 súd prvej inštancie opravil záhlavie napadnutého uznesenia tak, že opravil chybu v písaní dátumu narodenia žalobkyne podľa § 224 CSP.

5. Proti tomuto uzneseniu podala v zákonnej lehote odvolanie žalobkyňa uvádzajúc, že zmluva o pôžičke bola uzatvorená ústne, žalovaná dlh priznala, rozhodcovská doložka sa týkala uznania dlhu, pričom uznanie dlhu zo strany žalovanej nebolo spochybnené. Ku dňu podania odvolania žalovaná zo sumy 3.500 eur vrátila 450 eur. Pripomenula, že žalovaná ju pod nátlakom nahovorila na úver v banke, ktorý od roku XXXX spláca so 7,9 % úrokovou sadzbou. Poukázala na ďalších šesť trestných oznámení voči žalovanej. Záverom navrhla nevyhovieť návrhu žalovanej riešiť pôžičku v rozhodcovskom konaní.

6. Krajský súd v Nitre ako odvolací súd (§ 34 CSP) viazaný rozsahom a dôvodmi odvolania (§ 379, § 380 CSP) ako aj skutkovým stavom zisteným súdom prvej inštancie (383 CSP) po prejednaní veci bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 385 ods. 1 CSP a contrario) dospel k záveru, že odvolanie žalobkyne nie je opodstatnené. Preto napadnuté uznesenie ako vecne správne podľa § 387 ods. 1 CSP potvrdil.

7. V predmetnom spore sa žalobkyňa podanou žalobou domáhala od žalovanej zaplatenia sumy 3.400 eur s príslušenstvom z titulu uzatvorenej zmluvy o pôžičke. V danej veci vydal Okresný súd Nitra platobný rozkaz č. k. 12C/23/2020-16 zo dňa 09.07.2020, proti ktorému podala žalovaná v zákonnej lehote vecne odôvodnený odpor. Uznesením č. k. 12C/23/2020-19 zo dňa 18.08.2020 súd prvej inštancie na základe podaného odporu žalovanej zrušil vydaný platobný rozkaz. Následne súd prvej inštancie vydal napadnuté uznesenie č. k. 12C/23/2020-24 zo dňa 29.09.2020 v spojení s opravným uznesením č. k. 12C/23/2020-37 zo dňa 19.04.2021, ktorým konanie zastavil. Proti tomuto rozhodnutiu súdu podala žalobkyňa odvolanie. Predmetom odvolacieho konania je posúdenie správnosti postupu a rozhodnutia súdu prvej inštancie, ktorým došlo k zastaveniu konania z dôvodu nedostatku právomoci všeobecného súdu v prejednávanej veci a danej právomoci rozhodcovského súdu a to vzhľadom na vznesenú námietku žalovanej pri prvom úkone.

8. Podľa § 3 CSP, súdy prejednávajú a rozhodujú súkromnoprávne spory a iné súkromnoprávne veci, ak ich podľa zákona neprejednávajú a nerozhodujú iné orgány.

9. Podľa § 5 CSP ods. 1 CSP, na námietku žalovaného uplatnenú najneskôr pri prvom procesnom úkone, ktorý mu patrí, súd skúma, či sa spor nemá prejednať a rozhodnúť v rozhodcovskom konaní.

10. Podľa § 6 CSP ods. 1 CSP, ak súd na námietku žalovaného uplatnenú najneskôr pri prvom procesnom úkone zistí, že spor sa má prejednať a rozhodnúť v rozhodcovskom konaní, konanie zastaví.

11. Podľa § 6 CSP ods. 2 CSP, ak bolo konanie zastavené podľa odseku 1 a ak bola v tej istej veci podaná žaloba na rozhodcovský súd do 30 dní od právoplatnosti uznesenia súdu o zastavení konania, zostávajú právne účinky pôvodnej žaloby zachované.

12. Podľa § 7 ods. 1 CSP, súd na námietku žalovaného neprihliadne a spor prejedná a rozhodne, ak strany vyhlásia, že na rozhodcovskej zmluve netrvajú, alebo ak uznanie cudzieho rozhodcovského rozhodnutia bolo v Slovenskej republike odopreté. Neprihliadnutie na námietku musí súd odôvodniť v rozhodnutí, ktorým sa konanie končí.

13. Podľa § 7 ods. 2 CSP, podľa odseku 1 súd postupuje aj vtedy, ak zistí, že spor nemôže byť predmetom rozhodcovského konania alebo že sa rozhodcovský súd odmietol sporom zaoberať.

14. Podľa § 1 ods. 2 zákona č. 244/2002 Z. z. o rozhodcovskom konaní v znení účinnom v čase uzatvorenia rozhodcovskej doložky (ďalej len „zákon o rozhodcovskom konaní“), v rozhodcovskom konaní možno rozhodovať všetky spory týkajúce sa právnych vzťahov, ohľadom ktorých možno uzatvoriť dohodu o urovaní vrátane sporov o určení, či tu právo alebo právny vzťah je alebo nie je.

15. Podľa § 1 ods. 3 zákona o rozhodcovskom konaní, v rozhodcovskom konaní nemožno rozhodovať spory a) o vzniku, zmene alebo o zániku vlastníckeho práva a iných vecných práv k nehnuteľnostiam, b) o osobnom stave, c) súvisiace s núteným výkonom rozhodnutí, d) ktoré vzniknú v priebehu konkurzného a reštrukturalizačného konania.

16. Strany môžu v rámci svojej zmluvnej dispozície uzatvorením rozhodcovskej doložky/zmluvy vylúčiť v konkrétnej veci právomoc civilného súdu a založiť právomoc rozhodcovského súdu na prejednanie a rozhodnutie určitého sporu. Rozhodcovské konanie možno vymedziť ako alternatívne riešenie súdnych sporov definované ako súkromno-právne konanie, ktoré sa uskutočňuje pod kontrolou a na základe zmluvy, ktorou je spor predkladaný k posúdeniu vybranému nezávislému subjektu, v ktorom výsledkom konania je rozhodnutie sporu s konečnou platnosťou vo forme rozhodnutia rozhodcu. Rozhodcovský súd nie je verejno-právnym orgánom a nie je mu zverený výkon verejnej moci. Nemožno ho charakterizovať ako súd v zmysle článku 141 Ústavy SR. Výsledkom tejto činnosti je kvalifikovaná forma aktu - rozhodcovský rozsudok, ktorý na základe zákona vyvoláva účinky res iudicata a predstavuje exekučný titul.

17. Základom rozhodcovského konania je teda existencia rozhodcovskej doložky/zmluvy, ktorou sa strany zaväzujú určité spory riešiť v rozhodcovskom konaní. Rozhodcovská doložka/zmluva sa môže týkať len sporov týkajúcich sa právnych vzťahov, ohľadom ktorých možno uzatvoriť dohodu o urovaní v zmysle § 585 OZ. Negatívna enumerácia v § 1 ods. 3 zákona o rozhodcovskom konaní ďalej vylučuje v rozhodcovskom konaní rozhodovanie o vzniku, zmene alebo o zániku vlastníckeho práva a iných vecných práv k nehnuteľnostiam, o osobnom stave, súvisiace s núteným výkonom rozhodnutí, a spory, ktoré vzniknú v priebehu konkurzného a reštrukturalizačného konania. Týmto zákon vymedzuje okruh tzv. objektívne arbitrabilných vecí, o ktorých nemožno rozhodovať v rozhodcovskom konaní. Na základe vyššie uvedenej definície možno hovoriť o širokom vymedzení objektívnej arbitrability, do ktorej s výnimkou uvedenej negatívnej enumerácie spadajú všetky súkromno-právne spory, ktorých urovanie je v dispozícii strán. Rozhodcovská doložka/zmluva musí byť vo forme predpokladanej § 4 zákona o rozhodcovskom konaní, a teda vo forme osobitnej rozhodcovskej zmluvy alebo vo forme rozhodcovskej doložky k zmluve. V oboch prípadoch však musí mať písomnú formu, inak je neplatná. Výsledkom rozhodcovského konania je meritórne rozhodnutie - rozhodcovský rozsudok, ktorý má bez ďalšieho účinky právoplatného rozhodnutia súdu (§ 35 zákona o rozhodcovskom konaní) a je spôsobilým podkladom vedenia exekúcie (§ 44 zákona o rozhodcovskom konaní). Rozhodcovský rozsudok môže byť napadnutý žalobou pre zrušenie na základe dôvodov taxatívne vymenovaných v § 40 zákona o rozhodcovskom konaní.

18. Na rozhodcovskú právomoc súd prihliada len na námietku žalovaného a nie ex offo (z úradnej povinnosti). Ak žalovaný námietku nevznesie, bude súd bez ohľadu na existenciu rozhodcovskej doložky/zmluvy pokračovať v konaní. Námietka žalovaného musí byť uplatnená najneskôr pri prvom procesnom úkone, ktorý žalovanému patrí. Následkom vznesenia takejto námietky je v prvom rade založená povinnosť súdu skúmať, či sa spor nemá prejednať a rozhodnúť v rozhodcovskom konaní. V prípade, ak sa súd s námietkou stotožní a dospeje k záveru, že vec uplatnená pred súdom sa má prejednať a rozhodnúť v rozhodcovskom konaní, konanie zastaví. Na základe včas uplatnenej námietky je teda súd povinný skúmať, či sa spor nemá prejednať a rozhodnúť v rozhodcovskom konaní. Pokiaľ ide o rozsah prieskumu, zákonodarca v ust. § 7 CSP ustanovuje rozsah súdneho prieskumu námietky tak, že podľa tohto ustanovenia súd na námietku, že spor má byť prejednaný a rozhodnutý v rozhodcovskom konaní neprihliadne, ak strany vyhlásia, že na rozhodcovskej zmluve netrávajú; ak uznanie cudzieho rozhodcovského rozsudku bolo v Slovenskej republike odopreté; ak zistí, že spor nemôže byť predmetom rozhodcovského konania; ak zistí, že rozhodcovský súd sa sporom odmietol zaoberať.

19. Ako už bolo vyššie uvedené, súd na námietku neprihliadne ak zistí, že spor nemôže byť predmetom rozhodcovského konania. Ide o situáciu, keď je spor objektívne non-arbitrabilný podľa práva Slovenskej republiky. Iné dôvody, prípadné neplatnosti rozhodcovskej doložky/zmluvy, nemožno subsumovať pod toto posúdenie, ktoré zákonodarca výslovne obmedzil len na prípady objektívnej non-arbitrability. Ak by teda išlo napríklad o návrh na rozvod (ktorý je objektívne non-arbitrabilný) a žalovaný by vzniesol námietku rozhodcovskej právomoci, súd by na ňu neprihliadal. Ak však ide o iný dôvod neplatnosti rozhodcovskej zmluvy, nespadá to pod túto právnu úpravu. Zastavenie konania podľa § 6 CSP neznamená, že všeobecné súdy by sa vzdávali posledného slova o existencii rozhodcovskej právomoci. Posúdenie rozhodcovskej právomoci v prvom rade síce vykoná samotný rozhodcovský súd, v konečnom dôsledku však ešte stále bude môcť byť predmetom súdneho prieskumu a to v konaní o námietke nedostatku rozhodcovskej právomoci (§ 21 ods. 4 zákona o rozhodcovskom konaní), v konaní o zrušení rozhodcovského rozsudku (§ 40 zákona o rozhodcovskom konaní), alebo v prípade rozhodcovského

konania s miestom v zahraničí v konaní o uznaní a výkone rozhodcovského rozsudku (§ 50 zákona o rozhodcovskom konaní). Zákonodarca však zrejme nepovažoval za vhodné, aby tento prieskum prebiehal na všeobecných súdoch v režime § 6 CSP ešte predtým, ako sa k svojej právomoci vyjadril rozhodcovský súd. Vzhľadom na obmedzený rozsah prieskumu nezakladá uznesenie o zastavení konania ani prekážku rei iudicatae vo vzťahu k neskoršej námietke neplatnosti rozhodcovskej zmluvy. Ak súd konanie na námietku žalovaného podľa § 7 CSP zastaví, pretože rozhodcovská zmluva prima facie existuje a nie je naplnený žiadny zo štyroch dôvodov neprihliadnutia na námietku, nezakladá takéto rozhodnutie definitívne potvrdenie platnosti rozhodcovskej zmluvy. V konaní o námietke nedostatku rozhodcovskej právomoci podľa § 21 ods. 4 zákona o rozhodcovskom konaní alebo v konaní o zrušení rozhodcovského rozsudku podľa § 40 zákona o rozhodcovskom konaní môže účastník naďalej namietat neplatnosť rozhodcovskej zmluvy a súd sa s námietkou v danom konaní bude musieť vysporiadať. (F., L., N., P., Q., T., L., P., Q., T., A., L., a kol. Civilný sporový poriadok. Komentár. U.: K. W. Q., XXXX, XXXX s., str. 103)

20. V danej veci žalobkyňa so žalovanou dňa XX.XX.XXXX ústne uzatvorili zmluvu o pôžičke, pričom žalobkyňa žalovanej poskytla pôžičku vo výške 3.500 eur. Za účelom preukázania uzatvorenia ústnej zmluvy o pôžičke žalobkyňa predložila Uznanie dlhu podľa § 558 Občianskeho zákonníka zo dňa XX.XX.XXXX, ktorým žalovaná uznala čo do dôvodu a výšky svoj dlh voči žalobkyňi. Obsahom tohto uznania dlhu je i prehlásenie zmluvných strán, že všetky spory, ktoré vzniknú zo zmluvy o pôžičke budú riešené rozhodcom ustanoveným do funkcie „vybranou osobou“ podľa § 6 ods. 3 zákona o rozhodcovskom konaní, a to spoločnosťou D. B. P. P.D.G., so sídlom S. XX, Q. podľa pravidiel zverejnených v Obchodnom vestníku č. XX/XXXX, značka: XXXXXX. Rozhodcovské konanie bude vedené v súlade s právnymi predpismi SR, a to jedným rozhodcom. Rozhodcom v spore môže byť štatutárny orgán vybranej osoby. Strany sa podrobia rozhodcovskému konaniu a rozhodnutiu. Uvedené prehlásenie žalobkyne a žalovanej v Uznaní dlhu zo dňa XX.XX.XXXX považoval súd prvej inštancie za dojednanú rozhodcovskú doložku.

21. Vzhľadom na vyššie uvedenú právnu teóriu a zákonné ustanovenia je odvolací súd toho názoru, že súd prvej inštancie v prejednávanej veci postupoval správne, ak predmetné konanie zastavil a teda prihliadol na námietku nedostatku právomoci všeobecného súdu vznesenú žalovanou pri prvom jeho procesnom úkone, ktorú považoval za dôvodnú. Súd prvej inštancie správne s poukazom na ustanovenia CSP skúmal (aj v zmysle § 161 CSP), či sú splnené podmienky, za ktorých môže konať a rozhodnúť vo veci (procesné podmienky). V zmysle § 161 ods. 2 CSP, ak ide o nedostatok procesnej podmienky, ktorý nemožno odstrániť, súd konanie zastaví. Jednou z procesných podmienok je podmienka danosti právomoci súdu, ktorá by v danej veci bola naplnená, pokiaľ medzi stranami sporu nebola uzatvorená rozhodcovská doložka a pokiaľ by žalovaná pri prvom procesnom úkone nevzniesla námietku nedostatku právomoci všeobecného súdu. Na základe takejto včas uplatnenej námietky je súd povinný skúmať, či spor nemá byť prejednaný a rozhodnutý v rozhodcovskom konaní. Odvolací súd po preskúmaní veci mal za to, že súd prvej inštancie správne prihliadol jednak na včas vznesenú námietku žalovanej ako i na obsah Uznania dlhu zo dňa XX.XX.XXXX, ktoré obsahovalo dojednanú rozhodcovskú doložku. Z hľadiska prieskumu rozhodcovskej doložky súd prvej inštancie správne konštatoval, že rozhodcovská doložka má písomnú formu, bola podpísaná žalobkyňou i žalovanou, preto nie je daná pochybnosť o jej platnosti. Súčasne odvolací súd dodáva, že v prejednávanej veci sa nejedná o spor, o ktorom nemožno rozhodovať a konať v zmysle § 1 ods. 3 zákona o rozhodcovskom konaní (non-arbitráry spor), pre ktorý by prejednanie sporu v rozhodcovskom konaní bolo vylúčené. So zreteľom na tieto skutočnosti preto bolo potrebné predmetné konanie zastaviť s poukazom na nedostatok právomoci súdu vo veci konať pre uzatvorenú rozhodcovskú doložku medzi stranami sporu. Spor medzi žalobkyňou a žalovanou preto patrí do právomoci rozhodcovského súdu a mal by byť predmetom rozhodcovského konania, nie sporom pred všeobecným súdom. Uvedený záver súdu nie je spôsobilá spochybniť ani námietka žalovanej, že rozhodcovská doložka bola dojednaná v Uznaní dlhu zo dňa XX.XX.XXXX a nie v rámci zmluvy o pôžičke. Navyše zmluva o pôžičke bola medzi stranami sporu dojednaná ústne, pričom ústne dojednaná rozhodcovská zmluva by bola neplatnou vzhľadom na nedodržanie jej formy.

22. Z uvedených dôvodov odvolací súd uznesenie súdu prvej inštancie ako vecne správne v zmysle § 387 ods. 1 CSP potvrdil.

23. S ohľadom na výsledok odvolacieho konania by mala procesne úspešná žalovaná nárok na náhradu trov odvolacieho konania (§ 255 ods. 1 CSP) voči žalobkyňi. Keďže jej však v tomto štádiu konania žiadne

trovy nevznikli, odvolací súd rozhodol (§ 396 ods. 1 CSP), že sa jej nárok na náhradu trov odvolacieho konania nepriznáva.

24. Toto rozhodnutie prijal senát odvolacieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu možno podať dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419, § 420, § 421 CSP), v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii.

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).